

У НОВОМЕ САДУ У УТОРАК 28. ЈАНУАРА 1886.

ГОДИНА XI.

ПОЗОРИШТЕ

БРОЈ 17.

УРЕЂУЈЕ А. ХАДИЋ.

Излази за време бављења позоришне дружине у Н. Саду свагда о дану сваке представе, шаље сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

МИЛОШ У ЛАТИНИМА.

Слика у једном чину,

од

М. П. ШАПЧАНИНА.

ЛИЦА:

Бан од Котара	Анастасијевић.	Први Латинин.
Милош Обилић	Гавриловић.	Други Латинин.
Поликароније	Ђ. Рајковић.	Један Србин
Отац Опата	Т. Јовановић.	Звонар Божовић.
Прва госпа, } Друга госпа, } Латинке.		Голубан Динуловић Антун Хр. Поповић.

Српска и латинска господа. — Латини и Латинке.

Догађа се у Котарима (по народној песми).

(Приказано први пут на дечијој представи, о св. Сави, 14. јануара 1883. у краљевско-српском Народном Позоришту.)

(За ближу режију обратити се редитељу *Тоши Јовановићу*. — Композиција од *Даворина Јенка*.)

Милош у Латинима.

(Велика сала у итапијанском стилу. Назад велике степенице према отвореном дворишту, које се види и губи у даљини, у којој се отажа с једне стране део велике цркве.

Лево узвишене места, до њега даље, у дубини, сто; десно узвишене места, до њега сто према оном на левој страни. На столовима багати пехари, чаше и светањац. Столице ниске, без наслона.)

ПРВА ПОЈАВА.

Антун, слуга домаћи; Голубан, слуга српске господе.

(Улазе један од једне други од друге стране. Случајно се при степеницама сретну, пресеку очима, убезекију. Дуго се мотре пажљиво, за што обиђу столове, врате се у дворану и стану напред. Ту се још дуже гледају око у око, обиђу

наизменице један другога и почну дизати један другоме калпаке.)

Голубан.

Је си ли, среће ти, то ти?

Антун.

Ја.

Голубан.

Антоније?

Антуа.

Антоније.

Голубан.

Онај из Новога Брда?

Антун.

Главом.

Голубан.

Међер си . . . мал' не рекох шта!

Антун.

Прави светогорски калуђер — је ли?

Голубан.

(Потврђује главом.)

Антун.

Две су како се спустих овде у Котаре.

Голубан.Промећеш се ка' проклети новац.
(*Из даљине чује се глас: „Антуне!“*)
Кога ли то зову?**Антун.**

Мене.

Голубан.

Па теби је име: Антоније.

Антун.

Овде: Антун.

Голубан.Кад у Рашкој: *Антоније*, а кад у Котаре:
Антун.**Антун.**

Овде ти је тако.

Голубан.

Чудо те нису и обријали?

Антун.

Ако дође до нужде . . .

Голубан.

И обријао би се?

Антун.

И то људи чине.

Голубан.

Красан ми Србин!

Антун.Морам похитати. (*Жури се.*)**Голубан.**

Похитай, похитай!

Антун.

Видићемо се.

Голубан.

Добро, добро.

Антун.

Збогом!

Голубан.

Нагни!

ДРУГА ПОЈАВА.**Голубан (сам).**

Хвала Богу дођосмо ш у Приморје. Све лепо и красно, само да није овог проклетог немачког беснила. Да Венеција поманита, и они би кощнице на главу. Гледао сам како Латини воде шебеке — мајмуне. Хоп! виче Латинин, а мој ти мајмун с ноге на ногу. И ми јмо ти прави мајмуни: да дужд из Млетака забатрђи какве златне рошчиће, сва би приморска стада отпутила! Гледам овог кукавног Антонија; сишао низа страну амо у Котаре и већ му старо име не звони. А да је бар за какву лену Латинку, за господство: и овде чисти туђе оружје исто као горе на Рашкој. Да ми га је мало кроз шаке, да памти . . . (*Чују се гласови и ходови*). Али, да се мало поприсклонимо . . . Ево господе . . . За све ове Латине не бих дао ни малу прстак мога господина . . . Знам да је многи јунак уздахнуо, кад га је видео. . . Али, божме, нема ти у Србији равна Милош Обилићу . . . У страну Голубане! . . . Ево их.

(Наставиће се.)

ЛИСТИЈИ.**НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У ЗАГРЕБУ.**

(*Молијеров „Силом болесник“*) који се приказао, после дугог времена, 2. фебруара о. г., имао је доиста право на многобројну посету позоришног општинства. Говорити о вредности молијерових класичних комедија мислимо да је сасвим излишно, у толико пре, што он, ма да је у лепу и складну китицу скупљао и приказивао карактерности луди његовог доба, — ипак кара-

ктерне његове прилике нису застареле, ма да нам се чини, да имамо права гледати са висине XIX. столећа на људе из прошлих векова. Јуди остају — људи, са свима врлинама и махнама само што са напретком и цивилизацијом врлине и махне не падају тако у очи. Особито махне, које се вешто прикривају разном „културом“, тако, да их скоро и не видимо. Данас ће можда многима изгледати молијерови Аргани и Пургони као анокронизми, исто тако као што су изгле-

дали — у молијеровом веку. Разлика је само у томе, што данас нису тако драстични, неотесани. Немци радо хоће да представе као да је Гете са својом изреком „Greif nur hinein in's volle Menschenleben“ пронашао колумбово јаје социјалне драматургије, а међутим то је Молијер давно и давно пре њега показао. Истина, према данашњем, тобоже фином укусу, — многе појединости изгледају нам и сувише драстичне . . . У данашњем времену либерални писци допуштају драстичност само за „miseric plebs“ — иначе си навлаче рукавице . . . Молијер није живио у духу тако зване опће слободе и просвете, али кад га читамо и гледамо, чисто бисмо рекли, да смо ми, модерњаци, живили бар — на сто година пре њега!

Госп. Сајевић трудио се, да као Арган задовољи, и изазивао је непрестано смех, али могоје је бити и мало озбиљнији, па ипак да не буде на штету забави. Сама ситуација чини већ Аргана комичним. Госпођица Фрајденрајхова (Анђелка) била је сувише хладна Гђица Стефановићева (Тоанета) била је на свом месту. Али од свију приказивача палму ове вечери, однела је — мала Анка, дете од 5 година, која је Луизију тако наравно, живахно и отворено приказала, тако се без бојазни кретала на позорници и тако је знала за њене године и превелику улогу, да је опћинство било управо електризовано, те је тако бурно и са одушевљењем пљескало, да би се с тим аплаусом могао поносити и одрастао уметник. Па како се та мала враголанка грацијозно захваљивала! Ми отворено кажемо: Мала Анка је феномен, — који је вредан пажње и бриге, да се тај прирођени таленат развије — на част и понос домаће уметности!

У Загребу.

—рн—

(„Дон Цезар од Базана“), кога је францески написао Димитрије, спада у ред оних глума, код којих више вреди приказивачка уметност, него ли драматска вредност самог комада. Згоде главнога јунака оснивају се на таквим невероватностима, таквим присиљеним ефектима, да збљаја човек неможе да појми, како је писац могао да тражи од опћинства толике наивности, да поверије у такве могућности. Да се шпањолски краљ помеша међу уличну светину, те да слуша једну уличну певачицу и да за њом лудује као каков голубрадац, да шпањолског краља непознаје певачица, за коју се интересује сама краљица, и која обожава краљицу, да шпањолског краља непознаје ни један од његових гранда, па ма то био и Дон Цезар од Базана; да се може војницима извукти кугле из пушака, па да се осуђени на смрт претварају као мртваве, те да га после „стрељања“ оставе и негледајући је ли

убијен и незакопавши га — и још множина сличних невероватности — причиња нам се баш онако могуће, као и познање електричне снаге у доба Карла II. — о чем нас Дон Цезар од Базана при недељној представи упути да је било, ма да о том повећи науке ништа незнан! Али покрај свега тога „Дон Цезар од Базана“ радо се гледа на позорници, и то с правом, ради особито вешто изведенога оригиналнога карактера главнога јунака, кога је много теже добро представити него стотину трагичних јунака. „Дон Цезар од Базана“ — без управо онаква Дон Цезара нема смисла, то је у најбољем случају као — декламација лирске песме . . .

Сад, замерило нам се или не, — ми ћемо да кажемо истину. Ми високо ценимо и увек одјајемо праведно признање уметничком таленту и мару г. Фијана, он је без сумње украс наше позорнице, али за Дон Цезара од Базана није, и познајући темпераменат г. Фијана рећи ћемо, да он неће никад мокри приказивати ту улогу. Радо признајемо, да се трудио да одговори духу и карактеру те тешке и благодарне улоге, али све је било усилјено, кретања су биле неприродне, а глас је био несталан, те је сваки час западао у трагичност или празну вику. Ми немеримо игру г. Фијана са „бургтеатарским“ мерилом, већ чисто са нашим домаћим силама, које су нам Дон Цезара приказивале у неколико бодље и природније. Г. Фијан се тако рећи нашао тек на крају четвртога чина и у петом чину био је сасвим на свом месту. — Гђа Рајковићка - Димитријевићка била је у првом чину сувише озбиљна Маритана, која као да оно што говори, неговори из детињарије већ из сујетне жудње. За таквом Маританом једва да би краљ ишао по улицама. Она треба да је весела, слободна природно-насташна птичица, која и не хаје за стрелца, а не као из кавеза одлетела канарина. Према томе и у даљој игри ваља да је више преплашена, бојазњива, а не елегички замишљена и озбиљна, као каква јунакиња из романа, коју је опаки отац силом натерао да се уда за недрагога, па пред њим прети ножем и отровом. И нехотице сећамо се на госпођу Димитријевићку где је као Стела изврена, — ишто неби могла бити и у Маритани права Маритана? И госп. Милан као Дон Хосе могао је бити мало више министар. — Г. Мандровић био је прави заљубљени краљ Карло, исто тако су г. Сајевић и гђа Сајевићка били класичан комички маркески пар, особито гђа Сајевићка. А и гђица Стефановићева била је пријатај Лазарил. Опћинство је живахно повлађивало, особито при крају представе.

У Загребу

—рн—

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

21. ПРЕДСТАВА.

У ПРЕТИПЛАТИ 12.

У НОВОМЕ САДУ У УТОРАК 28. ЈАНУАРА 1886.

Први пут:

ГОСПОДАР КОВНИЦА.

ПОЗОРИШНА ИГРА У 4 ЧИНА И 5 СЛИКА, НАПИСАО ЖОРЖ ОНЕ, ПРЕВЕО М. Ђ. ГЛИШТИЋ.

ОСОБЕ:

Мулене	Добриновић.
Филип Дерблеј	Ружић.
Башлен	Васиљевић.
Војвода Блињи	Миљковић.
Барон Префон	Десимировић.
Октав	Турђевић.
Бенерал	Кестерчанек
Доктор Серван	Банић.
Префекат	Милојевић.
Понтак	Петровић.
Гобер	Банић.
Слуга	В. Ђимитријевић.
Клара Болијеова	С. Вујићка.
Атенажида	Л. Хацићева.
Маркиза Болијеова	Д. Ружићка.
Бароница Префонтова	З. Милојевићка.
Сузана	С. Бркићева.
Бригита	С. Миљковићка.

У четвртак 30. јануара први пут: „ГРАДИЊА И СИН МУ НЕМАЊА.“

Хисторијска трагедија у 5 чинова, написао Мита Поповић.

Улазнице се могу добити у штампарији позоришној од 9—12 пре подне и од 3—5
после подне, а у вече на каси.

ПОЧЕТАК У 7 $\frac{1}{2}$ А СВРШЕТАК У 10 $\frac{1}{2}$ САХАТА.